

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์

เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย*

A FACTORS RELATED TO THE PROMOTION OF THE MONK'S VOLUNTEER NETWORK OF THE LOWER CENTRAL REGION IN THAILAND

กัญจिरา วิจิตรวัชรารักษ์¹, พระครูสังฆรักษ์ยศวีร์ ปมุตโต², พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)³

และ เกษฎา ผาทอง⁴

Kanjira Wijitwatcharak¹, Phrakhrusangharak Yodsawi Pamuttor² and Phrachinakorn sucitto (Thongdee)³

and Ketsada Phathong⁴

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻⁵Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author's Email: kanjira9@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์จำนวน 400 รูป โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานผ่านการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ประกอบด้วย 1) เจตคติที่มีค่าเฉลี่ยสูง ($\bar{X} = 4.09$) 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีค่าเฉลี่ยสูง ($\bar{X} = 3.99$) 3) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูง ($\bar{X} = 4.09$) โดยการทดสอบค่าถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ พบว่าปัจจัยการรับรู้มุมมองร่วมกัน (X_1) ($\beta = .264$), ปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_4) ($\beta = .104$), ปัจจัยการเสริมสร้าง (X_5) ($\beta = .095$), และปัจจัยการพึ่งพาอาศัยกันและกัน

* Received 4 October 2024; Revised 14 October 2024; Accepted 17 October 2024

(X6) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ($F = 132.725$; $p - \text{Value} = 0.001$)

คำสำคัญ : ปัจจัยการส่งเสริม, เครือข่ายจิตอาสา, พระสงฆ์

Abstract

This research aims to examine the factors related to the promotion of volunteer networks among monks in the Lower Central region of Thailand. A quantitative research method was used, collecting data from a sample of 400 monks selected through quota sampling. The data were analyzed using mean, standard deviation, and hypothesis testing through multiple linear regression analysis.

The findings revealed that the factors related to the promotion of volunteer networks among monks included: 1) Attitude, with a high mean score ($\bar{X} = 4.09$), 2) Related factors, with a high mean score ($\bar{X} = 3.99$), and 3) Ethical behavior, with a high mean score ($\bar{X} = 4.09$). The multiple linear regression analysis showed that factors such as shared perspective (X1) ($\beta = .264$), participation (X4) ($\beta = .104$), empowerment (X5) ($\beta = .095$), and interdependence (X6) had a significant linear relationship with ethical behavior ($F = 132.725$; $p - \text{Value} = 0.001$).

Keywords : Factors Promotion, Volunteer Network, Monks

บทนำ

งานอาสาสมัครเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ที่มีจิตอาสา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมโดยรวม โดยผู้เข้าร่วมจะใช้เวลา แรงกาย และความทุ่มเทในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม เพื่อสร้างประโยชน์และความสุข งานอาสาสมัครนี้ไม่มีการจำกัดอายุ การศึกษา หรือฐานะใดๆ สิ่งสำคัญคือการมีใจที่พร้อมจะช่วยเหลือและทำสิ่งดีๆ ต่อสังคม กิจกรรมเหล่านี้ยังเป็นกระบวนการที่ช่วยฝึกฝนการ "ให้" อย่างบริสุทธิ์ใจ ช่วยสร้างความเมตตาและความเสียสละ

ในจิตใจ การมีจิตอาสาจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกที่แท้จริง มีความเข้าใจในความสุขและความทุกข์ที่มีอยู่ในชีวิต นอกจากนี้ การปฏิบัติงานที่ยึดตามหลักศาสนาพุทธ เช่น พรหมวิหาร 4 ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา จะช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้และปัญญาในผู้ที่เข้าร่วมงานอาสาสมัคร

ในอดีต สังคมไทยให้ความสำคัญกับการทำบุญด้วยการบริจาคเงิน แต่ละเลยการลงมือช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การสร้างค่านิยมใหม่ที่เน้นการให้ การเสียสละ และการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในรูปแบบของจิตอาสาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2560) โดยบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจิตอาสายังมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม พระสงฆ์สามารถเป็นผู้นำในการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาในชุมชน โดยการให้คำแนะนำและสร้างความร่วมมือในระดับต่างๆ ทั้งในระดับชุมชนและระดับที่สูงขึ้น พระสงฆ์ยังสามารถเป็นผู้นำในการให้คำแนะนำทางธรรมะ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในความทุกข์และการแก้ไขปัญหาของสังคม (ไพศาล สรรสวัสดิสุข, 2550) ความเสียสละและการแบ่งปันนี้เป็นคุณลักษณะที่ใกล้เคียงกับแนวคิดของ "Altruism" หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเป็นลักษณะของจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น (นพมาศ ธีรเวคิน, 2542)

ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยหลายจังหวัด เช่น สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี และนครปฐม เป็นต้น มีทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม และมีการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในด้านการเกษตร (วิกิพีเดีย, 2564) พระสงฆ์ในพื้นที่นี้ยังมีบทบาทในการส่งเสริมจิตอาสาผ่านเครือข่ายทางสังคม เช่น การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาที่วัดต่างๆ

จากเหตุผลเหล่านี้ การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทยจึงมีความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ทั้งพระสงฆ์และฆราวาส ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างเครือข่ายจิตอาสาที่แข็งแกร่งในชุมชนและสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลการวิจัย

การวิจัยระยะนี้ใช้แหล่งข้อมูล ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสา ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนรู้การศึกษาพฤติกรรม เจตคติ มนุษย์ มีความละเอียดอ่อน ดังนั้น แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาจึงมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถอธิบายการเรียนรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้

2) แหล่งข้อมูลที่เป็นคน ได้แก่ พระสงฆ์และแกนนำจิตอาสา จำนวน 8 จังหวัด คือ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาครเพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็น รวม 400 รูป/คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการทำวิจัยอย่างครอบคลุมทั่วภาคกลางตอนล่าง คือวัดในเขตภาคกลางตอนล่างที่ใช้เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการวิจัย สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเท่านั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกำหนดประเภทเครื่องมือการวิจัย และขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามมีลักษณะปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา จังหวัดที่สังกัด การศึกษา ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดให้เลือกตอบแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) (สุวรี ศิริโกคาภิรมย์, 2546: 140)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 54 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) (สุวรี ศิริโกภากริมย์, 2546: 140) จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert) (สุวรี ศิริโกภากริมย์, 2546: 140) จำนวน 30 ข้อ

สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ตอนที่ 5 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางปัจจัยการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อเจ้าอาวาสเครือข่ายจิตอาสา

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบายการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

1. การวัดค่าตัวแปร ประกอบด้วย การส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย โดยคำตอบเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) สร้างคำตอบตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) (กรีซ แรงสูงเนิน, 2554: 65-79) และการวิเคราะห์การสร้างโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structure Equation Modeling : SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2555: 21-110)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย” แบ่งตามระยะของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของพระสงฆ์

จากการสำรวจพระสงฆ์จำนวน 400 รูป พบว่ากลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 41-60 ปี (173 รูป หรือ 40.9%) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 61-80 ปี (152 รูป หรือ 35.9%) ตามด้วยกลุ่มอายุ 20-40 ปี (72 รูป หรือ 17.0%) และกลุ่มอายุ 81 ปีขึ้นไป (3 รูป หรือ 0.7%)

เมื่อพิจารณาตามจำนวนพรรษา พระส่วนใหญ่มีพรรษาระหว่าง 21-30 พรรษา (190 รูป หรือ 44.9%) กลุ่มถัดไปคือพระที่มีพรรษาระหว่าง 11-20 พรรษา (185 รูป หรือ 43.7%)

ในด้านที่ตั้ง พระสงฆ์ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร โดยแต่ละจังหวัดมีพระสงฆ์ 50 รูป (คิดเป็น 11.8% ของแต่ละจังหวัด)

สำหรับระดับการศึกษา พระสงฆ์ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปวช.หรือปวส. (154 รูป หรือ 36.4%) รองลงมาคือปริญญาตรี (142 รูป หรือ 33.6%)

ในแง่ตำแหน่งทางศาสนา ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสหรือเจ้าอาวาส (374 รูป หรือ 88.4%) ในขณะที่มีเพียงจำนวนน้อยที่ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะอำเภอหรือเจ้าคณะตำบล

2. เจตคติต่อเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย

เจตคติของพระสงฆ์ต่อเครือข่ายจิตอาสาโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยการประเมินในแต่ละด้าน พบว่าด้านการขับเคลื่อนเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ และการเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานเครือข่ายจิตอาสา มีคะแนนสูงที่สุด

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์อยู่ในระดับสูงในทุกด้าน โดยปัจจัยหลักที่สำคัญคือ การมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนซึ่งกันและกัน การพึ่งพาอาศัย การมีมุมมองร่วมกัน และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพระสงฆ์ต่อโครงการจิตอาสาถูกประเมินให้อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการมีมุมมองร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และการมีวิสัยทัศน์ร่วม

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อโครงการการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์

ในส่วนของการรูปแบบการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ได้แก่ การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการพึ่งพากัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปรายผลที่สำคัญตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์เขตภาคกลางตอนล่างในประเทศไทย พบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายจิตอาสา ได้แก่ การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเสริมสร้างกันและกัน และการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญฉิชา เผือกเจริญ (2555) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของจิตอาสาในกรณีการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานจิตอาสาประกอบไปด้วยปัจจัยภายนอก เช่น ความสามารถทางวิชาชีพ ฐานะ และบทบาททางสังคม และปัจจัยภายใน เช่น ความศรัทธาและพุทธธรรมที่ทำให้จิตอาสาทำงานอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าการทำงานจิตอาสาไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการทำงาน แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมภายในจิตใจของผู้ปฏิบัติงานจิตอาสา การปฏิบัติงานด้วยใจรัก ไม่หวังผลตอบแทน ทำให้จิตอาสาสามารถเข้าถึงความสุขจากการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนาที่มุ่งเน้นการเมตตาและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ สุธาทิพย์ แก้วเกลี้ยง (2549) ยังระบุว่าการพัฒนาจิตอาสาเน้นให้บุคคลตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเพื่อส่วนรวม โดยการปฏิบัติงานจิตอาสาสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าถึงความสุขที่เกิดจากการเสียสละเพื่อผู้อื่น และทำให้พัฒนาจิตใจไปพร้อมกับการทำงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เกี่ยวกับเจตคติและปัจจัยที่ส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ในเขตภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย พบว่าเจตคติต่อเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งในด้านผลของการขับเคลื่อนเครือข่าย การเป็นศูนย์ดำเนินงาน และตัวชี้วัด

ความสุขของเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ นอกจากนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ในภาคกลางตอนล่างก็อยู่ในระดับสูงเช่นกัน โดยประกอบด้วย ปัจจัยต่างๆ เช่น การมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การพึ่งพากัน การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วม และการมีปฏิสัมพันธ์ ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสานั้นก็อยู่ในระดับสูง โดยมีปัจจัยสำคัญในการรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และการมีวิสัยทัศน์ร่วมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย การรับรู้มุมมองร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และการพึ่งพากัน ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโครงการเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ ในด้านหลักธรรมพรหมวิหารธรรมและนาถรณธรรม ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการส่งเสริมเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ยังคงเน้นที่การรับรู้มุมมองร่วมกัน การพึ่งพาอาศัยกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ในภาคกลางตอนล่างมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ **1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** ประกอบด้วย 1) ควรส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในเครือข่ายจิตอาสา เนื่องจากการมีส่วนร่วมและการพึ่งพาอาศัยกันมีบทบาทสำคัญ ควรสนับสนุนให้สมาชิกในเครือข่ายมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างกลไกการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ระหว่างกัน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน 2) ควรขยายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายจิตอาสา กับภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน และชุมชนในพื้นที่ ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อเพิ่มการสนับสนุนทางทรัพยากรและความรู้ที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายในระยะยาว 3) ควรมีการจัดกิจกรรมและสื่อสารสาธารณะ เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของเครือข่ายจิตอาสาของพระสงฆ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้คนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจในบทบาทที่สำคัญของเครือข่าย **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ได้แก่ 1) ควรมีการศึกษาการพัฒนาแบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายจิตอาสาอย่างเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบความสำเร็จและระบุจุดที่ต้องปรับปรุง นำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต 2) ควรศึกษาการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกในเครือข่าย การรับรู้มุมมองร่วมกันและวิสัยทัศน์ร่วมเป็นปัจจัยสำคัญ ควรมีการสร้างแรงจูงใจ

ผ่านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อรักษาและเพิ่มความผูกพันระหว่างสมาชิก

เอกสารอ้างอิง

กณธิชา เพ็ญเจริญ. (2555). ศึกษากระบวนการทำงานจิตอาสา : กรณีศึกษาการดูแลผู้ป่วย มะเร็งระยะสุดท้าย อโรคยาศาล. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพศาล สรรสวัสดิสุทธิ. (2550). สร้างสันติด้วยมือเรา. นครปฐม: ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). ภาคกลาง (ประเทศไทย). เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2566

จ ๑ ก
[https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%87_\(%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2\)](https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%87_(%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2))

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2560). จิตอาสาพระราชัฐ. ปฏิบัติการขับเคลื่อน ประเทศไทย 4.0. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.

สุธาทิพย์ แก้วเกลี้ยง. (2549). การพัฒนาจิตอาสาในแนวพระพุทธศาสนา. ใน สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนากับการพัฒนา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุนทรพจน์ ดำรงพานิชย์. (2555). โปรแกรม Mplus กับการวิเคราะห์ข้อมูล. พฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยสารคาม.

สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.